

Ondoordacht beroep op regel van Ingelfinger belemmert wetenschappelijke communicatie

Hans van Maanen

22 maart 2008

Abstract. The results of a Dutch trial on the use of probiotics in patients with severe pancreatitis were withheld from the public and the scientific community by *The Lancet* for several weeks until the time of publication. The public need for information was strong, but the researchers were not allowed to provide information and the journal did not make the article available immediately on its website for everyone to appraise the study results. The Ingelfinger rule was wrongly applied in this instance.

Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, jg. 152, nr. 12, p. 666-667.

Het Utrechtse onderzoek naar de werking van probiotica bij patiënten met acute pancreatitis heeft duidelijk gemaakt dat deze bacteriën niet aan mensen met een dreigende ernstige alveesklierontsteking gegeven moeten worden.¹ De gebeurtenissen rond dit onderzoek hebben nog iets anders aangetoond, namelijk dat medische tijdschriften de vrije stroom van wetenschappelijke informatie kunnen belemmeren. Terwijl *The Lancet* het wetenschappelijke verslag van het experiment reeds voor publicatie aanvaard had, konden journalisten, en met hen het algemene publiek, slechts gissen naar wat er nu werkelijk was gebeurd. Er is dan ook in de media veel onzin beweerd in de periode tussen de eerste bekendmaking van de onderzoeksuitkomst in een persbericht van het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMCU) op 23 januari 2008 ([www.umcutrecht.nl/zorg/nieuws/2008/01/onverwacht-hogere-](http://www.umcutrecht.nl/zorg/nieuws/2008/01/onverwacht-hogere-sterfte-in-onderzoek.htm)

[sterfte-in-onderzoek.htm](http://www.umcutrecht.nl/zorg/nieuws/2008/01/onverwacht-hogere-sterfte-in-onderzoek.htm)), en de uiteindelijke publicatie in *The Lancet*, drie weken later.¹

Het achterhouden van de resultaten van nog niet gepubliceerd onderzoek geschiedt, impliciet of expliciet, met een beroep op de zogenaamde regel van Ingelfinger. Die regel werd in 1969 ingesteld door de hoofdredacteur van de *New England Journal of Medicine*, Franz J. Ingelfinger, om de exclusiviteit van zijn tijdschrift te waarborgen. Auteurs die een artikel aan zijn tijdschrift hadden aangeboden, mochten met de resultaten niet naar een ander tijdschrift gaan voordat hij ze had gepubliceerd.² Ingelfinger beschouwde bekendmakingen in de lekenpers niet als voortijdige publicatie; pas later werden ook die in het taboe betrokken.³

Tegenwoordig wordt de Ingelfinger-regel veelal verdedigd met een beroep op 'peer review': zolang een artikel nog niet door een eerste linie van collega-onderzoekers is goedgekeurd, is het

1. Besselink MGH, Santvoort HC van, Buskens E, Boermeester MA, Goor H van, Timmerman HM, et al. Probiotic prophylaxis in predicted severe acute pancreatitis: a randomised, double-blind, placebo-controlled trial. *Lancet*. 2008;371:651-9.

2. Ingelfinger FJ. Definition of 'sole contribution'. *N Engl J Med*. 1969;281:676-7.

3. Altman LK. The Ingelfinger rule, embargoes, and journal peer review — part 1. *Lancet*. 1996;347:1382-6.

niet geschikt voor algemene verspreiding. De regel van Ingelfinger, zo is de gedachte, bevordert de kwaliteit van de verslaggeving en voorkomt overhaaste publiciteit.

Er is geen vergelijkend onderzoek gedaan naar de juistheid van die gedachte. Er zijn echter geen aanwijzingen dat over bijvoorbeeld natuur- of sterrenkundig onderzoek, waarbij een dergelijke regel niet bestaat, beduidend slechter wordt gerapporteerd dan over medisch onderzoek. Evenmin is bestudeerd of er over artikelen in tijdschriften die de regel strenger hanteren, aanzienlijk beter wordt bericht. Dat maakt handhaving van de regel op zijn minst arbitrair: het blijft onduidelijk wiens belang ermee gediend wordt. Hoewel er geregeld, ook door hoofdredacteurs van wetenschappelijke tijdschriften,^{4,5} gediscussieerd wordt over de Ingelfinger-regel, lijkt die in de medische wetenschap inmiddels als een natuurwet te worden beschouwd.

Ook in Utrecht hield men zich aan de regel van Ingelfinger, in nauw overleg met *The Lancet*, zo deelde Else Mulder, hoofd In- en Externe Communicatie van het UMCU, desgevraagd op 18 februari 2008 mee. Zodra het artikel was aanvaard, bracht het medisch centrum een door *The Lancet* geaccordeerd persbericht uit. De dienst Voorlichting kreeg zoveel vragen dat er inderhaast een persconferentie werd belegd. De journalisten daar werden niet van de details op de hoogte gesteld en konden dus amper relevante kwesties opwerpen; zij kregen alleen nog eens te horen wat er in het persbericht stond. Wie daarna nog vragen had, ving overal bot: bij de persvoorlichters, bij de onderzoekers, bij de 'peers' die het artikel hadden beoordeeld en

bij de hoofdredactie van *The Lancet*.⁶ Het tijdschrift had begrip voor de druk waaronder de Nederlandse onderzoekers stonden, maar verlangde dat er verder geen onderzoeksgegevens naar buiten zouden worden gebracht voordat het artikel was gepubliceerd, 'zoals gebruikelijk bij wetenschappelijke publicaties', volgens mededeling van redacteur Rosalind Osmond van *The Lancet* op 18 februari 2008.

De regel van Ingelfinger richt ook elders schade aan. Zo aarzelen onderzoekers nogal eens hun resultaten bekend te maken, hoe belangwekkend ze ook zijn, uit angst de regel te overtreden. De jaarlijkse vergadering van de American Association for the Advancement of Science, ooit een goudmijn voor wie interessante wetenschappelijke nieuwtjes zocht, is in de ogen van veel journalisten geworden tot een saaie bijeenkomst waar onderzoekers alleen melden wat toch al in de bladen heeft gestaan. Een journalist die nieuws ziet in een poster of een lezing op een congres wordt niet zelden, onder verwijzing naar de regel van Ingelfinger, heengezonden.³

Het beroep op de noodzaak van peer review is in dit verband enigszins onwaarachtig. Elke hoofdredacteur, en elke lezer, weet dat met peer review meestal alleen de flagrante fouten uit een manuscript kunnen worden gehaald — en dat vrijwel elk artikel, hoe dubieus ook, tenslotte wel in een 'peer-reviewed' tijdschrift kan belanden. Daarmee is uiteraard niet gezegd dat peer review nutteloos is; grove fouten en wetenschappelijk wangedrag worden geregeld onderschept voordat die grote maatschappelijke schade hebben kunnen aanrichten, maar de mazen zijn wijder dan menigeen zou wensen. Er zijn boeken vol te schrijven over dubieus onderzoek dat aanvaard is door peer-reviewed tijdschriften.⁷ Het beroep op peer review geeft we-

4. Barnard H, Overbeke AJPM. Dubbelpublikatie van Oorspronkelijke stukken in en uit het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. *Ned Tijdschr Geneeskd*. 1993;137:593-7.

5. Angel M, Kassirer JP. The Ingelfinger rule revisited. *N Engl J Med*. 1991;325:1371-3.

6. Scholtens B. In de maag met probiotica. *De Volkskrant* februari 2 2008.

7. Maanen H van. *Een gezonde geest*. Amsterdam: Contact; 2007.

tenschappelijke publicaties bovendien een status die ze niet verdienen. Elke onderzoeker weet dat zelfs met een uitstekend artikel niet het laatste woord is gesproken, maar de indruk wordt gewekt dat door de wetenschappelijke publicatie de resultaten een speciaal bewijs van goedkeuring krijgen.

Het verdient daarom overweging de regel van Ingelfinger op te heffen, of deze op zijn minst te heroverwegen zolang de effectiviteit ervan niet is aangetoond. Het is onduidelijk of wetenschappelijke tijdschriften hun oplage vergroten door de regel, en het is onduidelijk of de verslaggeving rond wetenschap ermee gediend is.

De grote wetenschappelijke tijdschriften kondigen artikelen met veel nieuwswaarde tevoren aan bij journalisten, mits die zich houden aan een embargo: zij publiceren niet over die artikelen zolang het tijdschrift niet is verschenen. Deze afspraak, die in de journalistiek niet onomstreden is, kan nog wel enigszins worden verdedigd. Het is oneerlijk als journalisten goede sier maken met de primeur van nieuws dat hun door een tijdschrift in de schoot is geworpen. Het idee is dat journalisten dankzij het embargo meer tijd hebben om zich in de materie te verdiepen en er dus beter over kunnen berichten, maar ook dat is nooit getoetst. Wel zorgt het embargo ervoor dat, als er in de pers over een onderzoek wordt bericht, op hetzelfde moment ook het hele artikel met alle wetenschappelijke informatie voor iedereen beschikbaar is. Dit kan de berichtgeving ten goede komen.

Anders is het gesteld met onderzoek waarvoor journalistieke of publieke vraag is – zoals het geval was bij het Utrechtse probiotica-onderzoek. Het achterhouden van details diende hier geen enkel doel; integendeel, het droeg slechts bij aan de verwarring. Waarom konden de Utrechtse resultaten niet worden verspreid en moesten onderzoekers en reviewers hun lippen stijf op elkaar houden? Wat had dat met het ideaal van vrij toegankelijke wetenschap te ma-

ken, en wat zou er zijn misgegaan als *The Lancet* het artikel, zodra het was aanvaard en het persbericht van Utrecht de deur uit mocht, in zijn geheel had vrijgegeven, bijvoorbeeld door het meteen op de website te zetten?

Dat tijdschriften, onderzoekers en reviewers niet *ongevraagd* resultaten van wetenschappelijk onderzoek aan de grote klok hangen, is begrijpelijk; het lekken naar de pers – of naar beleggers – wordt algemeen als onethisch gezien. Dat een artikel tijdens het beoordelingsproces discreet wordt behandeld, is ook nog wel te verdedigen; de informatie wordt gedurende dat proces nog bediscussieerd, aangevuld en gecorrigeerd. Maar het is niet goed in te zien waarom informatie *desgevraagd* niet kan worden verstrekt, bijvoorbeeld als een journalist via vrije nieuwsgaring aan informatie is gekomen, als een publiek belang met publicatie gediend is, of als een artikel de eerste toets der kritiek heeft doorstaan en alleen nog op publicatie wacht. Een ondoordacht beroep op de regel van Ingelfinger belemmert de verspreiding van wetenschappelijk nieuws.

Belangenconflict: geen gemeld.

Financiële ondersteuning: geen gemeld.

Aanvaard op 20 februari 2008.